

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก ก.

โครงการการศึกษาชุมชน

ความเป็นมาของโครงการ

ในทศวรรษ 1992 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ขอให้องค์การศึกษาโลกช่วยในการสร้างและทดลองทิศทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยยึดถือชุมชน (บ้าน) เป็นศูนย์กลางองค์การศึกษาโลกจึงได้ขอทุนจากมูลนิธิ McKnight ในทศวรรษ 1993 มูลนิธิได้อนุมัติเงินทุนในทศวรรษเดือน 6 ปี 1993 และในต้นปี 1994 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้อนุมัติให้ดำเนินโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ร่วมกับชาวบ้านโดยเฉพาะแม่หญิง วางแผนปฏิบัติ ประเมินและปรับปรุงโครงการการศึกษาชุมชนใน 4 บ้าน เป้าหมายในแขวงสาละวันและอัตปือ
2. ผ่านกระบวนการดำเนินโครงการนี้จะส่งเสริมความสามารถและบทเรียนให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อผลักดันกระบวนการดำเนินงาน
3. ผ่านการปฏิบัติประเมินและปรับปรุงเพื่อสร้างวิธีการสำหรับหน่วยงานระดับชาติ แขวง และท้องถิ่นซึ่งต้องการส่งเสริมและขยายโครงการในอนาคต

ที่ตั้งของโครงการ

ได้ดำเนินโครงการอยู่ภาคใต้ของลาวในแขวงสาละวันและแขวงอัตปือ
แขวงสาละวัน

1. บ้านชะโปน เมืองสาละวัน (ชนเผ่ากะตาง)
2. บ้านเพา เมืองเล่างาม (ชนเผ่าละเวน)

แขวงอัตปือ

1. บ้านชะยาวเหนือใหม่ เมืองสามกคี่ไซ
  2. บ้านดอนตะปาด เมืองสะหนามไซ
- ทั้ง 2 หมู่บ้านชนเผ่าโอย

ระยะปฏิบัติโครงการ

โครงการนี้เริ่มปฏิบัติในต้นปี 1994 จนถึงปี 1996

งบประมาณในการดำเนินโครงการนี้ มีงบประมาณทั้งหมด 110,025\$US ซึ่งองค์การศึกษาโลก เป็นผู้อุปถัมภ์

ยุทธศาสตร์ของ โครงการ

โครงการจะผลักดันให้มีวิธีการที่ชุมชนอ้อมชุมชนไปสู่การศึกษาและการพัฒนาร่วมทำงานกับชาวบ้านเพื่อชอกรู้ความต้องการและความมุ่งหวังของเขาเจ้า โดยผ่านการสนทนา ปรีกษาและค้นคว้า ชาวบ้านจะชอกรู้วิจัย วางแผน ปฏิบัติดีราคาและปรับปรุงการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพื่อยกระดับความรู้ ความสามารถของเขาเจ้า

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชุมชนในบ้านเป้าหมายโดยเฉพาะผู้หญิงจะได้รับผลประโยชน์จากโครงการ
2. ลูกและสมาชิกครอบครัวจะได้ผลประโยชน์ทางอ้อมจากโครงการด้านสุขภาพ การศึกษาและคุณภาพชีวิตของครอบครัว
3. สมาชิกอื่น ๆ ของชุมชนโดยเฉพาะชาวหนุ่ม แม่หญิง ผู้ชายจะได้รับผลประโยชน์ทางตรงและทางอ้อมจากการฝึกอบรมการทำงานและการบริการจากโครงการ
4. คณะกรรมการโครงการชั้นท้องถิ่นจะได้บทเรียนจริงในการปฏิบัติโครงการ (การคุ้มครอง ติดตาม วางแผน และประเมินผล)

5. ศูนย์ศึกษาของชุมชนจะได้ก่อสร้างขึ้น
6. เจ้าหน้าที่ชั้นต่าง ๆ ของการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะได้รับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการดำเนินโครงการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โครงการการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับแม่หญิงชนเผ่าและผู้ด้อยโอกาส
(โครงการ 504/ลาว/11)

ความเป็นมาของโครงการ

ระบบการศึกษาสำหรับของลาวประกอบมี 11 ปี ขึ้นประถม 5 ปี มัธยมต้น 3 ปี และมัธยมปลาย 3 ปี นอกนั้นยังมีสถาบันการศึกษาวิชาชีพต่าง ๆ เช่น วิศวกร สร้างครู การแพทย์ หลายกระทรวง มีสถาบันการศึกษาทำหน้าที่ฝึกอบรมในสายวิชาเฉพาะของตน จากการรายงานด้านการศึกษาได้ยืนยันให้เห็นว่าคุณภาพของการศึกษายังไม่ได้มาตรฐาน อาคารเรียน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ขาดทรุดโทรม จำนวนชั่วโมงที่สอนเล่าเรียนน้อยหลักสูตร ซึ่งไม่ได้มาตรฐาน ครูยังไม่ได้รับการฝึกอบรมยกระดับอย่างเพียงพอ และเงินเดือนน้อย สภาพการขาดเงินอุปกรณ์การศึกษาในทุก ๆ วิชาเรียน การศึกษานอกระบบยังมีอยู่ในระดับต่ำ การเรียนหนังสือยังส่งผลกระทบน้อยที่สุดต่อประชาชน ตั้งแต่ปี 1984 ได้มีการประกาศผลสำเร็จของการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานอย่างเป็นทางการของรัฐบาลในอัตราส่วนการรู้หนังสือถึง 98.75 % มาถึงปัจจุบันนี้มีประมาณ 50 % ได้กับกิทหนังสือคืนใหม่โดยเฉพาะแม่หญิงและผู้ด้อยโอกาส

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นฐานเคียงคู่ไปกับการเรียนรู้หนังสือสำหรับแม่หญิงชนเผ่าแขวงหลวงน้ำทาหรือโครงการ 504/ลาว/10 แต่ท้ายปี 1990 และสิ้นสุดโครงการทดลองในท้ายปี 1992 ผ่านการประเมินผลเบื้องต้นในระดับแขวงและการประเมินผลโครงการโดยผู้รับผิดชอบจากองค์การ UNESCO และกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน หลังการดำเนินโครงการทดลอง 2 ปี ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ขอการสนับสนุนจากองค์กร UNESCO เพื่อขยายโครงการดังกล่าวไปแขวงอื่น ๆ ลวม 7 แขวง ในระยะปี 1994-98

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. จัดการฝึกอบรมเพื่อการเรียนรู้ด้านการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานและฝึกอาชีพขั้นพื้นฐานให้แก่แม่หญิงบรรดาเฝ้าและแม่หญิงที่ด้อยโอกาส ฝึกอบรมด้านสาธารณสุขและกสิกรรมเพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ ยกฐานะเศรษฐกิจในครอบครัว
2. ผู้เข้าร่วมปฏิบัติโครงการเข้าใจแจ่มแจ้งเกี่ยวกับจุดประสงค์และวิธีการดำเนินงานและมีความตั้งใจประกอบส่วนต่อหน้าทีการทำงานอย่างจริงจัง
3. จัดอบรมและแลกเปลี่ยนบทเรียนสำหรับครูฝึกระหว่างศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การศึกษานอกระบบในแขวงเพื่อยกระดับความสามารถในการขึ้นปฏิบัติโครงการ
4. จัดอบรมสัมมนาถอดถอนบทเรียนให้แก่ครูสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบขั้นแขวงเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับแม่หญิง
5. พัฒนาและสร้างความสามารถให้แก่แม่หญิง ในการอ่านออกเขียนได้ จัดหาสิ่งพิมพ์หนังสือเรียนที่น่าสนใจ

5.1 พัฒนานำใช้และดัดแก้หลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จระดับต่าง ๆ หลักสูตรอบรมอาชีพขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น เช่น ด้านสาธารณสุข โภชนาการ เทคโนโลยีพื้นฐานทางด้านกสิกรรมและสิ่งแวดล้อม

5.2 ผลิตและแจกจ่ายหนังสือพิมพ์ 2 ปีแรก เป็นลักษณะผลิตเพื่อทดลองและ 2 ปีหลังจากจะผลิตและแจกจ่ายเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ของโครงการ

1. การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อเพิ่มความชำนาญและความรู้ที่สัมพันธ์กับการปรับปรุงชีวิตทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของแต่ละคนของชุมชนและของประเทศชาติโดยรวม
2. วิธีการในการศึกษาเพื่อให้ประสบการณ์และความรู้ต้องสัมพันธ์กับการปฏิบัติจริง ไม่ใช่ทฤษฎี

3. การปฏิบัติโครงการในบ้านเป้าหมายจะขึ้นกับความสามารถและการดูแลจากผู้นำท้องถิ่น และทรัพยากรในท้องถิ่นภายใต้งบประมาณสนับสนุนจากโครงการ

4. การพิจารณาการกระทำต่าง ๆ บนพื้นฐานแนวทางการศึกษานอกระบบและความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์

5. โครงการหลักเลี่ยงการใช้ทฤษฎีที่ไม่ทัน ได้ทดลองนำใช้แต่จะนำใช้หลายที่สุดในประสบการณ์ที่มีอยู่และเรียนรู้เปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่มีอยู่แล้ว

6. โรงเรียนสำหรับแม่หญิงจะมีลักษณะเป็นศูนย์ศึกษาชุมชน ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูลข่าวสารและเป็นที่พบปะประชุมของชุมชนและเป็นบ่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในชุมชนเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้และความชำนาญ

7. กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะเป็นหน่วยงานสนับสนุนการเคลื่อนไหวกิจกรรม โดยประสานงานกับสหพันธ์แม่หญิง การเคลื่อนไหวโครงการจะร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์การสหประชาชาติเพื่อการพัฒนา (UNDP) องค์การ UNICEF และองค์การพัฒนาที่ไม่ขึ้นกับรัฐบาล (NGO) จะเป็นหน่วยงานที่ปรึกษาให้กับโครงการ

ผลคาดว่าจะได้รับ

1. แม่หญิง 3,240 คน ได้เข้าร่วมในการฝึกอบรมและการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน

- ผู้เรียนไม่จบหลักสูตรต้องไม่เกิน 30 %
- ในจำนวนกลุ่มเป้าหมายอย่างน้อย 50 % จะตระเตรียมและเสนอแผนการผลิต (โครงการย่อยในครอบครัวของเขา/เธอเอง)

2. เจ้าหน้าที่ศึกษาระดับแขวงจำนวน 16 คน และนักวิชาการส่วนกลางจะได้ยกระดับความสามารถ ความชำนาญด้านการวิเคราะห์ การติดตาม การวางแผนและการประเมินผลโครงการ

3. ครูฝึก 25 คน จะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการผลิตหนังสือ หนังสือพิมพ์ การฝึกอบรมเพื่อเป็นนักฝึกอบรมและแนวทางการเมือง เกี่ยวกับการพัฒนาแม่หญิง

- ครูฝึกจำนวน 35-40 คน รวมทั้งเจ้าหน้าที่การศึกษาจะได้รับการฝึกอบรมในด้าน การปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลโครงการ

- ครูฝึกจำนวน 35-40 คน รวมทั้งเจ้าหน้าที่การศึกษาจะได้รับการฝึกอบรมในด้าน การปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลโครงการ

- ครูฝึก จำนวน 35-40 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายศึกษาจะได้ยกระดับความรู้เกี่ยวกับ สถานการณ์ดำรงชีวิต วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของกลุ่มเป้าหมาย

4. ครูสอน จำนวน 230-250 คน ในนั้นอย่างน้อย 80 % เป็นแม่หญิงจะได้มีความรู้ เกี่ยวกับจิตศาสตร์การศึกษาผู้ใหญ่ การนำไปใช้หลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่และความรู้ อันจำเป็นสำหรับการวางแผนครอบครัว การดูแลเด็กและการเสริมรายได้

- ครูวิชาชีพ 50 คน จะได้รับการบำรุงเพื่อยกระดับความรู้ความสามารถและความ ชำนาญในงานการตัดเย็บเสื้อผ้า ทอผ้า กลีกรรมและอื่น ๆ

5. หลักสูตรการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จจะถูกตระเตรียม และพิมพ์ 1,000 ฉบับ ในปี 1993 เพื่อนำไปใช้ในการศึกษา 1994 และปรับปรุงตัดแก้ตรวจค้นและพิมพ์ 500 ฉบับในปี 1996

- หลักสูตรวิชาชีพเกี่ยวกับวิชาตัดเย็บเสื้อผ้า ทอผ้า เศรษฐกิจครอบครัว ปรุงแต่ง อาหารและการรักษาอาหารไว้กิน คนจะได้ตระเตรียมพิมพ์และปรับปรุงค้นในปี 1994 1995 1996

- หลักสูตรการฝึกอบรมครู

6. หนังสือพิมพ์ 4 ฉบับ ผลิตขึ้นที่ศูนย์การศึกษานอกกระบบโรงเรียนเวียงจันทน์ในแต่ละปี

- หนังสือพิมพ์ 4 ฉบับ ผลิตที่ศูนย์การศึกษานอกกระบบโรงเรียนภาคในปี 1996 และ 1997

- หนังสือประมาณ 15 เล่มและหนังสือการ์ตูน จำนวน 5,000 ฉบับ

- Poster 18 เรื่อง 5,000 แผ่น

- V.D.O ข่าวสารบริการ 20 เรื่อง ด้านสาธารณสุข กลีกรรม การเพาะปลูก แผ่นพับแม่และเด็ก โฆษณา การอนามัย และสิ่งแวดล้อม

- V.D.O เกี่ยวกับความชำนาญวิชาชีพขั้นพื้นฐาน 8 เรื่อง

ที่ตั้งของโครงการ

1. แขวงหลวงน้ำทา 4 ศูนย์

- 1.1 ศูนย์น้ำทุ่ง
- 1.2 ศูนย์นาเตย (บอแตน)
- 1.3 ศูนย์เมืองสิง
- 1.4 ศูนย์เมืองนาแล

2. แขวงเวียงจันทน์ 4 ศูนย์

- 2.1 ศูนย์พะทาว
- 2.2 ศูนย์วังเรือ
- 2.3 ศูนย์นาพง
- 2.4 ศูนย์ผาละแวก

3. แขวงเชียงขวาง 3 ศูนย์

- 3.1 ศูนย์หนองเป็ด
- 3.2 ศูนย์บ้านผาไซ
- 3.3 ศูนย์เมืองหมอก

4. แขวงจำปาสัก 3 ศูนย์

- 4.1 ศูนย์คิลี
- 4.2 ศูนย์ห้วยกอง
- 4.3 ศูนย์หนองแต้

5. แขวงสาละวัน 2 ศูนย์

- 5.1 ศูนย์ฝักชะ
- 5.2 ศูนย์ม่วนแท้

6. แสงหลวงพระบาง

6.1 ศูนย์ส่วนหลวง

6.2 ศูนย์น้ำตก

7. แสงไชยบุรี 2 ศูนย์

ระยะดำเนินโครงการและงบประมาณ

1. ระยะดำเนินโครงการ 1994-98

2. งบประมาณทั้งหมด 1,040,000\$US.

ผู้สนับสนุนเงินทุนองค์การ UNESCO PARIS

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก ค.

โครงการการศึกษาเพื่อชนเผ่า (โครงการลาว/92/010)

ความเป็นมาของโครงการ

ในปี 1984 รัฐบาลได้ประกาศผลสำเร็จของการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานในทั่วประเทศ ภายหลังการรู้หนังสือแล้วไม่ได้จัดการศึกษาแบบต่อเนื่องและไม่ได้จัดการศึกษาสัมพันธ์กับการพัฒนาหรือการเรียนรู้หนังสือ สัมพันธ์กับการอบรมวิชาอื่น ๆ จึงทำให้ประชาชนผู้ที่รู้หนังสือและไม่สามารถยกคุณภาพชีวิตของตนเองให้สูงขึ้นได้ ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ที่รู้หนังสือแล้วก็กับคืนสู่การกึ่งหนังสืออีก ส่วนหลายแม่แม่หญิงและชนเผ่า

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติเพื่อการพัฒนา (UNDP) ประจำ สปป.ลาว ดำเนินโครงการการศึกษาเพื่อชนเผ่าขึ้นในชั้นทดลองอยู่ 2 แขวง คือแขวงอุดมไซ และแขวงเซกอง ซึ่งเป็นแขวงที่มีประชากรที่เป็นชนเผ่าส่วนน้อยรวมถึง 90%

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. วัตถุประสงค์ระยะยาว เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ปฏิบัติได้ดี และเหมาะสมสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ที่ด้อยโอกาส ซึ่งจะถูกนำไปขยายออกสู่เขตอื่นในที่สุด เพื่อยกระดับความเข้าใจความชำนาญของครู อาจารย์และผู้อื่น ๆ โดยคิดว่าการศึกษามีการกระทบต่อการพัฒนา จากนั้นให้เขาเจ้ามีความสามารถเพื่อปรับปรุงและขยายการศึกษาดังกล่าวออกสู่เขตอื่น ๆ

2. วัตถุประสงค์เฉพาะหน้า

2.1 ทำให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการศึกษาที่ถูกคัดเลือกให้มีความเข้าใจ มีประสบการณ์เพื่อนำมาพัฒนาการศึกษาของกลุ่มชนด้อยโอกาสเกี่ยวกับความจำเป็นทางด้านแบบวิธีการ การศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.2 ร่วมเตรียมแผนที่สามารถดัดแปลงได้เพื่อออกแบบ ริเริ่ม ทดลอง ดัดแปลง ขยายการพัฒนาศึกษาชั้นประถม เพื่อกลุ่มชนด้อยโอกาส

2.3 จัดการบำรุงถดถอนบทเรียนและอื่น ๆ ให้แก่ครู อาจารย์รับผิดชอบและ ชาวบ้านที่ถูกคัดเลือกเพื่อยกระดับความรู้และความเข้าใจในทฤษฎีของเขาเจ้าในทุกเขตเพื่อเน้น การปฏิบัติและสนับสนุนวิธีการพัฒนาศึกษาแบบใหม่

2.4 ออกแบบ ทดลอง หลักสูตรและวิธีการของการพัฒนาศึกษาที่เหมาะสม พร้อมทั้งวิธีการในกิจกรรมการค้นคว้าแบบง่าย ที่ตีพิมพ์สร้างการดำเนินการปฏิบัติโครงการ

2.5 ศึกษาค้นคว้าชุมชนตัวแทน (คือกลุ่มชนด้วยโอกาสโดยทั่วไป) และจัดสรร ทรัพยากรภายในบ้าน (ทางด้านคนและวัสดุ) เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำให้การศึกษาปรับใช้การพัฒนา

2.6 จัดตั้งศูนย์พัฒนาศึกษาชุมชนและริเริ่มปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาศึกษากิจกรรม ค้นคว้าและการผลิตอุปกรณ์การสอนขึ้นท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการและเงื่อนไขของท้องถิ่น

2.7 ติดตามชี้แนะ ประเมินผล และตัดแก้กิจกรรม โดยร่วมมือกับชุมชนจนกว่าโครงการ จะใช้เป็นแบบอย่างที่เหมาะสมเพื่อนำไปปฏิบัติยู่บ่อนอื่น ๆ ได้

2.8 รวบรวม สรุปรูปแบบการพัฒนาศึกษานี้ สร้างโครงการรวมเพื่อขยายและ เลื้มนต้นขยายไปสู่เขตอื่น ๆ

ยุทธศาสตร์ของโครงการ

1. การศึกษาต้องเน้นใส่ความเข้าใจและความรู้เฉพาะหน้าที่เหมาะกับบุคคล และชุมชน

2. กิจกรรมการศึกษา และวิธีสอนเล่าเรียนต้องเอาภาคปฏิบัติจริงเป็นพื้นฐาน ไม่ใช่ ภาควิทยาศาสตร์

3. โครงการทดลองต้องคำนึงเป็นประจําถึงทรัพยากรที่มีและค่าของโครงการ

4. แบบวิธีนอกระบบโรงเรียนต้องนำเอามาใช้เพื่อสมทบการพัฒนาและการศึกษา

5. กิจกรรมค้นคว้าแบบง่ายและต่อเนื่องต้องเป็นส่วนหนึ่งของโครงการทดลองไปในตัว

6. การช่วยเหลือต้องขึ้นกับกรมการศึกษานอกกะบบโรงเรียน ซึ่งอาจมีการช่วยเหลือจากองค์การจัดตั้งที่ไม่ขึ้นกับรัฐบาลท้องถิ่น ประกอบส่วนในการคุ้มครองโครงการกับที่

7. ควรมีการนำไปใช้ให้หลายเท่าที่จะหลายได้ บทเรียนและวิธีการของสถานการณ์อื่นคล้ายคือกันอย่างเหมาะสม

8. โรงเรียนต้องไม่เป็นแต่ละโรงเรียนเท่านั้น แต่ควรเป็นศูนย์พัฒนาชุมชนหลายกว่า

ผลคาดว่าจะได้รับ

1. เจ้าหน้าที่หลักแหล่งของกรมการศึกษานอกกะบบโรงเรียน เจ้าหน้าที่ศึกษาของสองแขวง จะมีความเข้าใจและประสบการณ์ต่อวิธีการศึกษานอกกะบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาการศึกษาของกลุ่มชนด้อยโอกาส

2. แผนไม่ตายตัว เพื่อการออกแบบโครงการริเริ่มทดลอง แก้ไข ดัดแปลง และขยายระดับประเทศ ระดับแขวงและระดับท้องถิ่น

3. เจ้าหน้าที่ ครูและชาวบ้าน 12-16 คน ถูกบำรุงและรับบทเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษานอกกะบบโรงเรียนต่อกลุ่มชนด้อยโอกาส

4. โครงการการพัฒนาการศึกษาภาคปฏิบัติตัวจริงและแผนกิจกรรมค้นคว้าเฉพาะแต่ละบ้านที่ทดลอง

5. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนใดหนึ่งและการจัดตั้งชุมชนและทรัพยากรซึ่งเป็นพื้นฐานเพื่อการพัฒนาการศึกษา

6. ศูนย์พัฒนาการศึกษาชุมชน 6-8 แห่ง ถูกปรับปรุงและขยายกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและดำเนินกิจกรรมค้นคว้าแบบง่าย

7. กิจกรรมของโครงการถูกติดตามนำพา ประเมินผลและแก้ไขดัดแปลง

8. รูปแบบการพัฒนาการศึกษาตัวจริงอยู่ชุมชนด้อยโอกาส แผนการรวมเพื่อการขยายโครงการและการเริ่มการขยายโครงการออกไปเขตอื่น ๆ

ที่ตั้งของโครงการ

1. แขวงอุดมไซ

- 1.1 บ้านโพนไซ เมืองหลา (ชนเผ่าขะมุ)
- 1.2 บ้านตะนองปอ เมืองไซ (ชนเผ่าขะมุ)
- 1.3 บ้านสามัคคีไซ เมืองไซ (ชนเผ่าขะมุ)
- 1.4 บ้านมกกก (ชนเผ่าลาวสูง)
- 1.5 บ้านนาจั่ว เมืองไซ (ชนเผ่าขะมุ)
- 1.6 บ้านนาชายทอง เมืองไซ (ชนเผ่าลั)
- 1.7 บ้านแก้วเรี้ย เมืองไชย (ชนเผ่าลาวสูง)

2. แขวงเซทอง เมืองละมาม

- 2.1 บ้านแบ่ง (ชนเผ่ากะตุ)
- 2.2 บ้านดั่ว (ชนเผ่าอาร์ก)
- 2.3 บ้านหนองบง (ชนเผ่ากะตุ)
- 2.4 บ้านโม (ชนเผ่าอาร์ก)
- 2.5 บ้านลาวีฝางแดง (ชนเผ่าลาวีและตะเหลียง)
- 2.6 บ้านเซน้อย (ชนเผ่าตะเหลียง)

ระยะการดำเนินโครงการ

ตั้งแต่ปี 1994 - 1998

งบประมาณ

การดำเนินโครงการใช้เงินทุนทั้งหมด 661,400\$US องค์การสหประชาชาติเพื่อการพัฒนา (UNDP) ประจำสปปลาวเป็นผู้สนับสนุน

ภาคผนวก ก.

โครงการทดลองหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบโรงเรียน

ความเป็นมาของโครงการ

ในการกิจเปลี่ยนแปลงใหม่ของประเทศไทย การศึกษามีความหมายสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของประเทศ เป็นต้น การยกระดับความรู้ ความสามารถให้ประชาชน บรรดาเผ่าให้ทัดเทียมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ปรับปรุงเรียบเรียงเนื้อหาการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนคืนใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบระดับ I (ระดับอ่านออกเขียนได้) ขึ้น เพื่อรับใช้เข้าในการผลิตสอนและเล่าเรียนให้กลุ่มคนที่ด้อยโอกาส ไม่มีโอกาสและประชาชนที่ยังไม่รู้หนังสือได้เรียนรู้และจะได้นำใช้เนื้อหาเรียนดังกล่าวเข้าในการดำรงชีวิต

เพื่ออยากทราบว่าหลักสูตรหนังสือแบบเรียน หนังสือแนะนำครูที่ได้จัดทำขึ้นมานั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อจะได้ปรับปรุงจัดแปลง เข้าใช้ในการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือให้ประชาชนบรรดาเผ่าในขอบเขตทั่วประเทศ จึงเห็นสมควรจะได้ทดลองก่อนเพื่อขอหาข้อขาดตกบกพร่องและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขในขั้นต่อ ๆ ไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย
2. จัดหารูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น
3. เพื่อสร้างและฝึกอบรมบุคลากรด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้มีความรู้ความ

สามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติโครงการการจัดรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน

กลุ่มเป้าหมายของโครงการ

1. กลุ่มหมู่บ้านที่เข้าร่วมมี 4 บ้านคือ บ้านลาวสูง 2 บ้าน (บ้านโพนแก้วและบ้านนาชม) และบ้านลาวลุ่ม 2 บ้าน (บ้านเวียงสะไหมและบ้านห้วยสะเห้ง้า) เมืองวังเวียง แขวงเวียงจันทน์
2. กลุ่มเรียนหนังสือ ประชาชนที่กักหนังสือหรือกักดินบ้านละ 20-30 คน
3. กลุ่มพัฒนาวิชาชีพ เน้นกลุ่มที่มาเรียนหนังสืออันดับแรก

การปฏิบัติโครงการ

ขั้นตอนที่ 1 : การสร้างหลักสูตรและการเตรียมเอกสารต่าง ๆ สำหรับการดำเนินโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 : การวางแผนการทดลองหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 : คัดเลือกบ้านเป้าหมายและสำรวจข้อมูลละเอียด

ขั้นตอนที่ 4 : สร้างและฝึกอบรมบุคลากร

ขั้นตอนที่ 5 : ดำเนินการเรียน-การสอนและการพัฒนาวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 6 : ติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 7 : การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

ผลคาดว่าจะได้รับ

1. ได้หลักสูตรหนังสือแบบเรียนขั้นพื้นฐานระดับ I สำหรับศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้เรียน โดยผู้เรียนมีการ เรียนหนังสือควบคู่กับการอบรมวิชาชีพและความรู้ด้านต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชน บรรดาเผ่าเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเขาเจ้าให้ดีขึ้น

2. ได้รูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายผู้เรียน เช่น

- จัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสนใจ ยึดถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ครูสอนเป็นเพียงผู้ประสานงานและให้การแนะนำ

- เอาจารเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีสัมพันธ์กับการพัฒนาวิชาชีพและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดตั้งกลุ่มเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา ทอผ้าและตัดเย็บเสื้อผ้า ฯลฯ
  - จัดตั้งศูนย์ข่าวสารชุมชนใน 4 บ้าน เพื่อเป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลให้แก่ประชาชน ผู้สนใจและประกอบหนังสืออ่านรูปภาพต่าง ๆ
3. สร้างและฝึกอบรมบุคลากรด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนผู้ที่เข้าร่วมโครงการ ให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนอยู่ท้องถิ่น โดยเฉพาะครูอาสาสมัครประจำหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่บริการด้านการศึกษาให้แก่ชาวบ้าน

ระยะดำเนินโครงการและงบประมาณ

1. ระยะดำเนินโครงการ ปี 1994-1995
  2. งบประมาณทั้งหมด 44,000\$US
- ผู้สนับสนุนเงินทุน UNICEF และ ASPBAE

ภาคผนวก จ.

รายชื่อเต็มขององค์กรร่วมมือระหว่างประเทศ

1. ACCU : Asian Cultural Centre for UNESCO
2. UNESCO : United Nations Educational Scientific and Cultural Organization
3. PROAP : Principal Regional Office for Asia and the Pacific
4. UNICEF : United Nations International Children's Emergency Fund
5. WEI : World Educational Inc.
6. ESF : Ecoles Sans Frontieres
7. UNDP : United Nations Development Programme
8. ASPBAE : Asian South Pacific Bureau Adult Education
9. IDRC : International Development Research Centre
10. GTZ : German Agency for Technical Cooperation
11. ADB : Asian Development Bank

ภาคผนวก จ.

แบบสัมภาษณ์ผู้ให้การสนับสนุน/ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้รับผิดชอบโครงการ

สัมภาษณ์วันที่.....

สถานที่.....

ข้อมูลส่วนตัว ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ตำแหน่ง/หน้าที่.....
 สถานที่ทำงาน.....

1. ความเป็นมา แนวคิด/ปรัชญา ยุทธศาสตร์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย วิธีการของโครงการเป็นอย่างไร
2. ในส่วนของโครงการตอบสนองต่อนโยบายของรัฐและความต้องการของชุมชนอย่างไร
3. ในทัศนะของท่านคิดว่ารูปแบบของการดำเนินโครงการที่เหมาะสมควรจะทำอย่างไร
4. เป้าหมายของโครงการที่ต้องการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม มีการพึ่งพาตนเอง ในการจัดการศึกษา
นอกระบบ ท่านคิดว่าในส่วนนี้โครงการทำได้เพียงไหน ความเป็นไปได้หรือไม่
5. ท่านคิดว่าโครงการควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในส่วนไหนบ้าง และควรขยายไปท้องถิ่นอื่นหรือไม่
6. ท่านคิดว่างานการศึกษานอกระบบที่เหมาะสมควรจะทำอย่างไร
7. การประสานงาน การติดตามประเมินผลมีความจำเป็นไหม อย่างไร

ภาคผนวก ช.

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ

สัมภาษณ์วันที่.....

สถานที่.....

ข้อมูลส่วนตัว ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ตำแหน่ง/หน้าที่.....
 สถานที่ทำงาน.....

1. การดำเนินโครงการมีแนวคิด/ปรัชญา ยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายอย่างไร
2. การดำเนินโครงการใช้หลักการและวิธีอย่างไร
3. กิจกรรมที่เกิดขึ้นในระยการดำเนินโครงการมีอย่างไร
4. ชาวบ้านมีส่วนร่วมอย่างไรและพึงตนเอง ในด้านไหน
5. ชาวบ้านให้ความสำคัญและความสนใจอย่างไร
6. ท่านคิดว่าโครงการประสบผลสำเร็จในด้านไหนบ้าง มีปัญหา อุปสรรค และมีวิธีแก้ไขอย่างไร
7. การปฏิบัติงานได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ อย่างไร
8. ท่านคิดว่าโครงการนี้เหมาะสมกับชุมชนหรือไม่ มีจุดไหนควรปรับปรุงแก้ไข
9. การประสานงาน การติดตาม ประเมินผล มีความจำเป็นไหม อย่างไร

ภาคผนวก ซ.

แบบสัมภาษณ์ครูอาสาสมัคร/ผู้ประสานงาน/ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

สัมภาษณ์วันที่.....

สถานที่.....

ข้อมูลส่วนตัว ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ตำแหน่ง/หน้าที่.....
 สถานที่ทำงาน.....

1. ท่านมีหลักการ วิธีการในการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างไร
2. ความต้องการของชุมชนมีอย่างไร
3. ชาวบ้านให้ความสำคัญและสนใจอย่างไร
4. กิจกรรมที่เกิดขึ้นในระยะดำเนินโครงการมีอย่างไร
5. ชาวบ้านมีส่วนร่วมอย่างไรและพึ่งตนเองในด้านไหนบ้าง
6. โครงการประสบผลสำเร็จในด้านไหน มีปัญหา อุปสรรค และมีวิธีแก้ไขอย่างไร
7. ได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากหน่วยงานอื่นอย่างไร
8. ในทัศนะของท่านโครงการนี้เหมาะสมกับชุมชนหรือไม่ และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร
9. การประสานงาน การติดตาม ประเมินผล มีความจำเป็นไหม อย่างไร

ภาคผนวก ฉ.

แบบสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่ปฏิบัติงาน โครงการ

สัมภาษณ์วันที่.....

สถานที่.....

ข้อมูลส่วนตัว ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง/หน้าที่.....

สถานที่ทำงาน.....

1. กิจกรรมที่โครงการนำมาปฏิบัติมีอย่างไร กิจกรรมดังกล่าวตอบสนองความต้องการของชุมชนหรือไม่ และมีความต้องการเพิ่มอย่างไร
2. ท่านและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างไร และพึงตนเองในด้านไหน
3. มีสิ่งไหนที่ทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง
4. ท่านคิดว่ากิจกรรมที่ดำเนินอยู่นี้มีความเหมาะสมไหม
5. ปัญหาและอุปสรรค และมีวิธีแก้ไขอย่างไร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก ญ
บันทึกภาคสนาม

สัมภาษณ์วันที่.....

หมู่บ้าน.....เมือง.....แขวง.....

1. สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน
2. สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณีและการอนามัย
3. การดำรงชีวิตประจำวัน
4. สภาพการศึกษาและข่าวสารข้อมูล
5. การมีส่วนร่วมของชุมชน
6. การพึ่งตนเองของชุมชน
7. กระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกที่เข้ามากระทบ
8. กิจกรรมด้านการศึกษาและการพัฒนาในชุมชน

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ-สกุล นายจันโท ทนละมี
- วัน เดือน ปีเกิด 12 พฤษภาคม 1950
- วุฒิการศึกษา
- สังคมศาสตร์บัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์/ภูมิศาสตร์
  - มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ค.ศ. 1980
  - ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอกระบวน
  - มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ค.ศ. 1996
- ประสบการณ์ทำงาน
- 1980-1983 หัวหน้าวิชาการโรงเรียนบำรุงวัฒนธรรม กรรมกร-ชาวนาท่งป่ง
  - เวียงจันทน์ (เป็นโรงเรียนยกระดับการศึกษาให้ข้าราชการลาว
  - ในทั่วประเทศ แต่ชั้นประถม-มัธยมปลาย)
  - 1984-1986 คณะรับผิดชอบโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขตเมืองร่วมและ
  - เมืองไซสมบูน แขวงเวียงจันทน์
  - 1986-ปัจจุบัน รองหัวหน้าแผนกบริหาร กรมการศึกษานอกกะบบโรงเรียน
  - กระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว